

Fricz Tamás - A Nyugat mennyire ért minket?

2013 november 26. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása
nincs értékelve

Még

Mérték

Edward Lucas, a The Economist külpolitikai szerkeszt?je végre kapiskál valamit. Végre érdemi kérdéseket tesz fel: vajon hová t?ntek a kommunista pártok és a titkosrend?rségek milliárdjai? Mire használták fel ezeket? Ki ellen?rizte a pénzek felhasználását?

„Nagy hibát követtek el az újságírók a kelet-európai rendszerváltások idején, amikor nem jártak utána, és nem tettek fel kemény kérdéseket azzal kapcsolatban, hogy mi lett a bukott rezsimek embereivel és a leváltott rendszerekben felhalmozott pénzekkel” – írja Edward Lucas, a The Economist külpolitikai szerkeszt?je. Milyen igaza van. És milyen kés?n írja le ezt!

„Élemedett korú” olvasóim közül talán sokan emlékeznek arra, hogy a rendszerváltás idején, az els? szabad választások után Helmut Kohl akkori, legendás német kancellár azt javasolta Antall Józsefnek, hogy Horn Gyulát tegye meg külügyminiszternek…

Kohlt akkoriban nyilván a jó szándék vezérelte – hiszen a kialakult legenda szerint Horn Gyulának volt köszönhet? a keleti határnyitás (Németh Miklós akkori miniszterelnöknek van ehhez néhány keresetlen szava) –, de egyben végtelenül naivnak mutatkozott. Nem fogta fel, hogy Horn Gyulát az ország nagy része azonosítja az ’56-os pufajkás fiatalemberrel, aki a forradalom leverésén és megtorlásán tüsténkedett, s az a rendszerváltás megcsúfolása lenne, ha a kommunista hatalom leváltása után a kommunista hatalom egyik szimbolikus figurája külügyminiszter maradhatna.

De ez csak a „kezdet” volt, amit akkoriban még megmosolyogtunk, s abból indultunk ki, hogy e csacska kohli javaslattól függetlenül a Nyugat, a nyugati közvélemény érti azt, ami a közép- és kelet-európai régióban történik, illetve ha nem érti, akkor meg akarja érteni. Különösen azért hittünk ebben, mert Nyugat-Európa megérte, átélte a fasizmust és a nácizmust, a második világháborús pusztulást, s az utána következ? kibontakozást. Azt a kibontakozást, amely ugyanúgy „rendszerváltás” volt diktatúrából a demokráciába, miként negyven-negyvenöt évvel kés?bb a közép- és kelet-európai országok rendszerváltása. A különbség csak annyi, hogy Nyugaton széls?jobboldali, Keleten széls?baloldali diktatúráktól kellett megszabadulni.

Nyugat-Európa a háború utáni rendszerváltás minden következményét levonta: történelmi igazságtételt tettek (Nürnberg), a náci és fasiszta politikai elitet eltávolították a közéletb?l és az államigazgatásból – tehát radikális személycserét hajtottak végre –, széttépték a széls?jobboldali hálózatokat, gazdasági-kulturális összefonódásokat stb. Egyszóval a fordulatot komolyan vették, tudták, hogy csak akkor lehetséges diktatúrától és önkényt?l megszabadulni, ha az el?z? rendszer elitjét háttérbe szorítják.

S éppen ehhez képest és ebb?l kiindulva döbbenetes az a valódi vagy vélt tudatlanság, ahogyan a közép- és kelet-európai, kommunista diktatúrákból és a Szovjetunió uralma alól felszabadult országokat szemlélik a nyugat-európai – és tágabban az euroatlanti – közvéleményben. Nem tudják vagy nem akarják megérteni, hogy többek között

azért nem vagyunk még mindig „mintademokráciák”, azért jellemzi az itteni demokráciák m?ködését éles megosztottság, id?nkénti rázkódás és hullámzás, mert a múlttól még korántsem tudtunk megszabadulni.

A nyugatiak kritikus szemmel néznek – különösen hazánkra, de a bírálatokból mostanában már kijut sorstársainknak (a régió többi országának) is –, s egyre gyakrabban felhánytorgatják, hogy mégsem vagyunk elég érettek a demokráciára, talán az Európai Unióba való felvételünk is elhamarkodott volt, és így tovább. (Egy Suzanne Scholl nev? újságírón? már azt vetette fel októberben a Salzburger Nachrichtenben, hogy az uniónak meg kellene fontolni Magyarország kitessékelését az EU-ból…)

Mindezt jómagam személyesen is megtapasztalhattam 2012 februárjában, amikor is az Európai Parlament LIBE nev?, emberi jogi bizottsága magyar civil szervezetek képvisel?it hallgatott meg a magyar állapotokról. Ekkor hosszan próbáltam meg a velem szemben ül? EP-képvisel?knek – többek között Nelly Kroesnak, Lunacek asszonynak, Tavares elvtársnak stb. – elmagyarázni, hogy a magyar kormány nem diktatórikus, hanem a demokrácia egy, többségi típusú változatát valósítja meg. Ennek lényege, hogy élve kétharmados legitimitásával, határozott eszközökkel valósítja meg politikai akaratát, mégpedig éppen azért, hogy a még mindig er?s pozíciókkal rendelkez? posztkommunista (és a hozzájuk csapódó balliberális) politikai, gazdasági és kulturális ellenzék informális hatalmát megtörje.

Vagyis, az Orbán-kormány valójában még a rendszerváltással összefügg? feladatokat old meg, annak érdekében, hogy a demokrácia ténylegesen és véglegesen stabilizálódjon. Ennek empatikus megértése nélkül nem érthet? meg a magyar politikai helyzet, de gyanítom, a román, a bolgár, de még a lengyel sem.

Az EP-képvisel?k üveges, s egyben dühödt tekintetét látva azonban meg kellett állapítsam: megértésnek a nyoma sincs meg bennük, ?k csak gy?lölik az Orbán-kormányt, mert „diktatórikus” (másképpen: nem illik bele a neoliberális kánonba).

Edward Lucas végre kapiskál valamit. Végre érdemi kérdéseket tesz fel: vajon hová t?ntek a kommunista pártok és a titkosrend?rségek milliárdjai? Mire használták fel ezeket? Ki ellen?rizte a pénzek felhasználását?

Önkritikusan leírja: naivan azt hitte, hogy ami a kommunizmus után jön, az csak jó lehet.

Ez az önkritika bizony indokolt. Pláne ha ráadásul még nem vagyunk teljes egészében a kommunizmus-szocializmus UTÁN.

Fricz Tamás - mno.hu

Ajánló